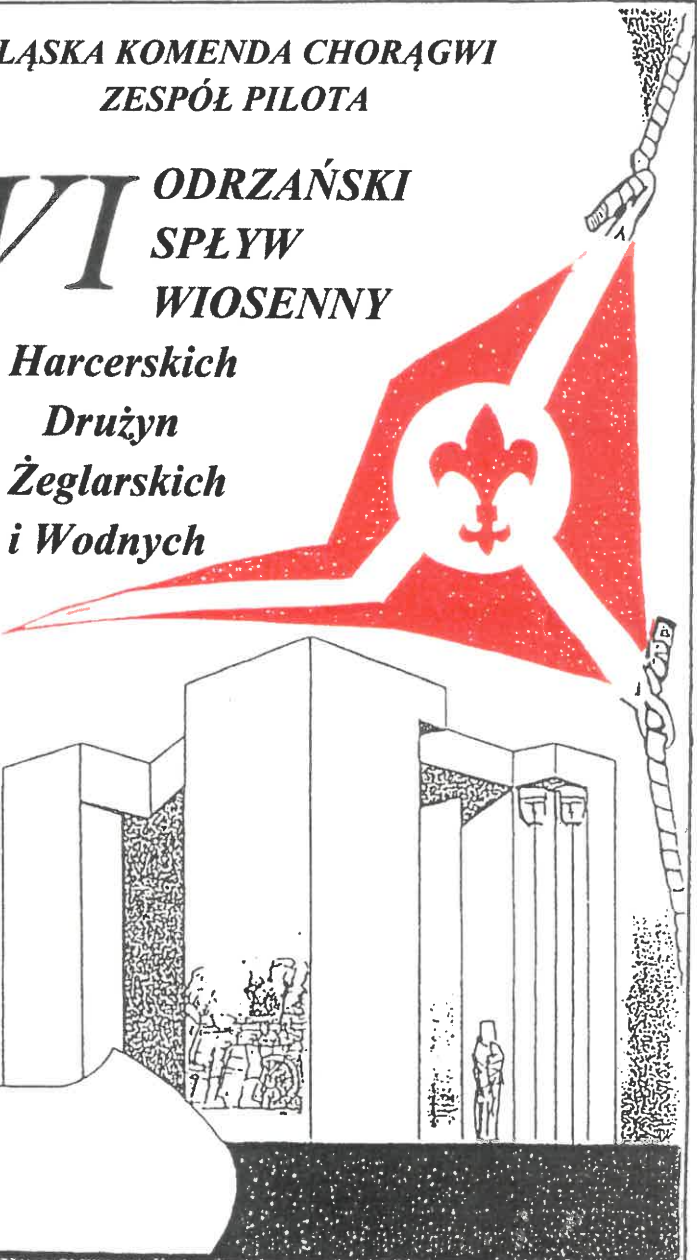

ŚLĄSKA KOMENDA CHORĄGWI
ZESPÓŁ PILOTA

LVI ODRZAŃSKI
SPŁYW
WIOSENNY

Harcerskich
Drużyn
Żeglarskich
i Wodnych

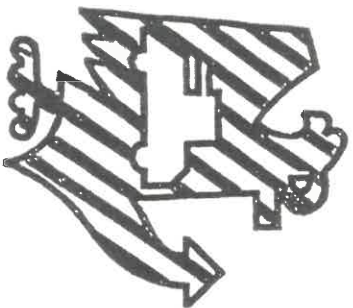
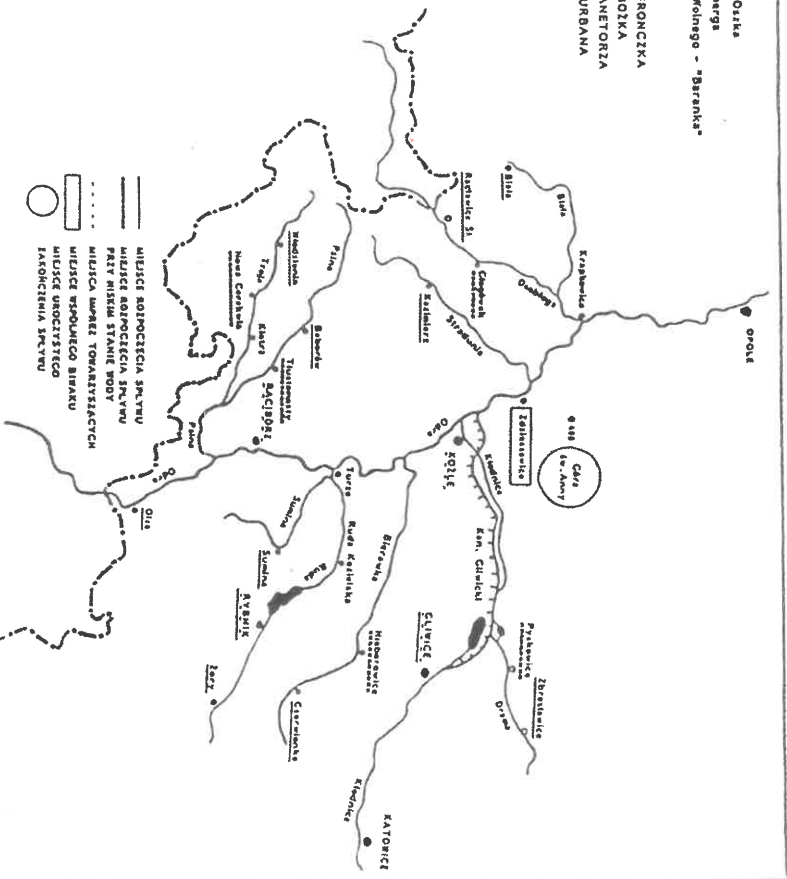

SIŁKI GŁÓWNE

- Kanał Cłiwicki	• pl. F. Orla
- rzeka Odra	• Kwaśnoberg
- rzeka Ruda	• pna. Woinaga - "Berenka"

SIŁKI DODATKOWE

- rzeka BIERAWKA	• por. F. FRONCZKA
- PIWA	• ARIKI BOJKA
- STRADOMIA	• WŁ. PLANETORZA
- OSOBLÓCA	• Róża URBANA
- BIAŁA	
- TRÓJA	
- SUHINKA	
- DRAMA	
- KŁODNICA	

Przygotowali: hm Leszek Szulc i pwd. Maciej Lipiński

ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNE

1. Termin: 19 – 26.05.2019. r.

2 Trasa:

Odrzański Spływ Wiosenny to tradycyjna impreza organizowana przez śląskie harcerskie drużyny żeglarskie i wodne w ramach **Akcji Małych Akwenów i Rzek (AMAR)**. Całość koordynowana jest przez Śląską Komendę Chorągwi ZHP - Zespół Pilota. Spływ ma charakter zlotu trzema szlakami głównymi:

- **Szlak kpt. mar. Roberta Oszka**, legendarnego dowódcy Oddziału Szturmowego Marynarzy w III powstaniu śląskim. Biegnie Kanalem Gliwickim od portu w Gliwicach do Koźła, następnie Odrą do Zdziszowic.
- **Szlak ppłk Tadeusz Puszczyńskiego** ps. Konrad Wawelberg, nieoficjalnego dowódcy II powstania śląskiego i dowódcy Grupy Destrukcyjnej w III powstaniu. Biegnie Odrą od Olzy do Koźła, gdzie łączy się ze szlakiem kpt. Oszka.
- **Szlak phm. Stanisława Wolnego** ps. Barank, organizatora pierwszej podziemnej organizacji na terenie Śląska w czasie II wojny światowej Biegnie rzeką Rudą z Żor przez Rybnik do Kuźni Raciborskiej, gdzie łączy się ze szlakiem Wawelberga.

Oraz szlakami dodatkowymi:

- Szlak por. Floriana Frączka - Rzeka Bierawka
- Szlak Arkadiusza Bożka - Rzek Psina
- Szlak Władysława Planetorza - Rzeka Stradunia
- Szlak Rafała Urbana - Rzeka Osobłoga
- Szlak ppor. Jana Służuckiego - Rzeka Kłodnica
- Szlak Kadetów Lwowskich i Kadetów Modlińskich - Kanał Kędzierzyński
- Szlak ppłk Kazimierza Zenktellera - Rzeka Biała
- Rzeka Troja
- Rzeka Suminka
- Rzeka Drama

3. Organizatorzy:

Pilot Chorągwi
Harcerskie Drużyny Wodne i Żeglarskie Śląskiej Chorągwi ZHP

4. Kadra Główna:

- Komodor OSW - phm. Krzysztof Popek
- Zastępca Komodora/Obożny OSW - phm. Jan Gliwa
- Zastępca Komodora/Programowicz OSW - pwd. Gabriela Szopa
- Komodor Szl. Oszka - pwd. Wojciech Wiosna
- Komodor Szl. Wawelberga - phm. Piotr Walczak
- Komodor Szl. Baranka - pwd. Magdalena Dziedzic
- Komodor szlaku Kadetów Lwowskich i Modlińskich - pwd. Filip Bałazy
- Ochmistrz OSW - pwd. Magdalena Jonak
- Komendant Placu
- Ratownik OSW - pwd. Tomasz Kowalski

- Wagant
- Sędzia Główny OSW - phm. Artur Tyński
- Szef Drużyny Sztabowej - pwd. Adam Miera
- Obożny szlaku kpt. Roberta Oszka - dh Wojciech Skowron
- Obożny szlaku Konrada Wawelberga - pwd. Magdalena Okrzesik
- Obożny szlaku phm "Wolnego" Baranka - phm. Bartosz Gliwa
- Obożny szlaku Kadetów Lwowskich i Modlińskich - pwd. Zofia Skuczeń
- Fotograf - dh Daniel Kleser
- Dowódca Defilady Wodnej
- Dowódca Defilady Lądowej

5: Uczestnictwo:

Udział w LVI Odrzańskim Spływie Wiosennym biorą:

- zorganizowane drużyny spływowe sformowane przez macierzyste drużyny harcerskie,
- zaproszone reprezentacje innych Chorągwi ZHP,
- zaproszone reprezentacje z innych organizacji harcerskich,
- zaproszeni goście.

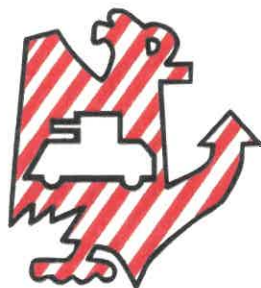
Uczestnictwo odbywa się na zasadach zgodnych z Regulaminem OSW.

6. Współzawodnictwo:

Wszystkie drużyny wodne płynące w min. 4-osobowych zastępach biorą udział we współzawodnictwie ogólnym o miano najlepszej Harcerskiej Drużyny Żeglarskiej i Wodnej LVI Odrzańskiego Spływu Wiosennego. Współzawodnictwo ma na celu doskonalenie wszystkich drużyn biorących udział w spływie oraz właściwe ukształtowanie charakteru imprezy.

7. Zabezpieczenie finansowo-sprzętowe:

Drużyny pokrywają koszty udziału w OSW przy pomocy Komend Hufców w zakresie przygotowania sprzętu wodnego i biwakowego, jego transportu, oraz organizacji imprez towarzyszących. Koszty ogólne OSW zabezpiecza Komenda Chorągwi według preliminarza a także sprzęt kwatermistrzowski.

DZIENNIK

Data..... dzień tygodnia.....

W drodze z ..... do ..... Postój w .....

Godz.	Temp.	Kier i siła wiatru	Stan nieba i pogody	Głębokość wody w metrach	Rodzaj napędu	Log km/h	Zdarzenia	Podpis wacht.
0100								
0200								
0300								
0400								
0500								
0600								
0700								
0800								
0900								
1000								
1100								
1200								
1300								
1400								
1500								
1600								
1700								
1800								
1900								
2000								
2100								
2200								
2300								
2400								
Zliczenie dobowe		Godz. wędrowki		Godz.	Przebyto	Uwagi i dyspozycje:		
		żagiel	wiosło	postaju	km			
Z przeniesienia								
W ciągu doby								
Do przeniesienia								

IMPREZY TOWARZYSZĄCE LVI OSW

19 maja (niedziela) godz. 1600

- Uroczyste spotkanie drużyn – inauguracja LVI OSW na Cmentarzu Garnizonowym w Katowicach przy grobie kpt. mar. Roberta Oszka.

21 maja (wtorek) godz. 1830

- Impreza rozpoczynająca szlak pkm Stanisława Wolnego – Baranka pod Pomnikiem Więźniów Oświęcimskich w Rybniku oraz ognisko harcerskie.

22 maja (środa) godz. 2030

- Ognisko rozpoczynające szlak kpt. mar. Roberta Oszka w parku obok Śluzy Łabędy.

25 maja (sobota) godz. 1530

- Harce wodne, zawody wioślarskie. wspólna harcerska grochówka, alarm, raport, przegląd drużyn, defilada lądowa i wodna, wręczenie Odznak OSW, Przyrzeczenie Harcerskie, uroczyste ognisko, gawęda, Polowa Msza Święta w Januszkowicach na biwaku.

26 maja (niedziela) godz. 1230

- uroczysty apel kończący splyw pod Pomnikiem Czynu Powstańczego na Górze św. Anny, złożenie polnych kwiatów, rozkaz końcowy, ogłoszenie wyników współzawodnictwa, Zobowiązanie Instruktorskie.

Pozostałe imprezy programowe w terminarzu splywu.

TERMINARZ SPŁYWY

Kanał Gliwicki

- **Termin spływu:** 22-26 maja 2019
- **Trasa spływu:** Gliwice Łabędy - starorzecze rz. Odry k. Mechnicy
- **Długość trasy:** 65 km
- **Bohater szlaku:** kpt. Robert Oszek

Rozkład dzienny spływu –

Dzień 0 –do 18:00 - zjazd uczestników oraz transport sprzętu na teren Parku Gliwice-Łabędy, meldowanie się drużyn, weryfikacja uczestników i sprzętu, biwak

18:00 - zajęcia programowe

Dzień 1 – czwartek 23.05., trasa: Gliwice-Łabędy - Ujazd

06:00 - pobudka, gimnastyka, klar drużyn, likwidacja biwaku, śniadanie, odprawa dowódców drużyn spływowych – ustalenie szyku, zachowania się na wodzie i innych zasad bezpieczeństwa, pakowanie łodzi do wypłynięcia

08:00 - apel poranny, meldunek o gotowości spływowej, wypłynięcie na szlak

08:15 - Śluza Łabędy

10:00 - Śluza Dzierżno, zwiedzanie śluzy, wypłynięcie na szlak

13:30 - Pławniowice, postój, posiłek, zwiedzanie zespołu pałacowo parkowego

17:00 - rozbicie biwaku w Marinie w Ujeździe

20:00 - zajęcia wieczorne

22:00 - spotkanie dowódców drużyn, ocena dnia, odprawa wart

Dzień 2 – piątek 24.05., trasa:

06:00 – pobudka, gimnastyka, klar drużyn, likwidacja biwaku, śniadanie, odprawa dowódców drużyn spływowych – ustalenie szyku, zachowania się na wodzie i innych zasad bezpieczeństwa, pakowanie łodzi do wypłynięcia

08:00 - apel poranny, meldunek o gotowości spływowej, wypłynięcie na szlak

09:00 - Śluza Nowa Wieś

10:00 - Kanał w Kędzierzynie

12:00 - Śluza Kłodnica, Port Koźle

16:00 Śluza na Odrze - Januszkowice- połączenie załóg Szlak Wawelberga

Komodorzy OSW

Nr spływu	Rok	Komodor OSW	Komodorzy szlakow		
			Oszek	Wawelberg	Baranck
VIII	1970	-	Pwd E.Słabolepszy	-	-
IX	1971	-	Phm M.Wicher	-	Phm E.Wróbel
X	1972	-	Hm Z.Kroker	Phm E.Wróbel	-
XI	1972	-	Hm Z.Kroker	-	-
XII	1974	Hm Z. Kroker	Hm Z.Kroker	Phm L.Nowakowska	Phm E.Wróbel
XIII	1975	Phm J.Zwior	Phm J.Zwior	Phm P.Mikołajec	Phm M.Uherek
XIV	1976	Hm. E.Wróbel	Phm M.Uherek	Phm L.Nowakowska	Phm J.Zwior
XV	1977	Hm. E.Wróbel	Phm J.Stumpf	Org T.Golus	Phm B.Rduch
XVI	1978	Hm. E.Wróbel	Phm J.Stumpf	Org T.Golus	Phm M.Uherek
XVII	1979	Hm. E.Wróbel	Phm B.Rduch	Pwd T.Golus	Phm L.Szulc
XVIII	1980	Hm. E.Wróbel	Phm M.Uherek	Phm T.Golus	Hm J.Stumpf
XIX	1981	Hm. E.Wróbel	Hm M.Krawczyk	Pwd A.Musiół	Phm L.Szulc
XX	1982	Hm. E.Wróbel	Hm M.Krawczyk	Hm T.Kowalczyk	Phm L.Szulc
XXI	1983	Hm B.Rduch	Phm Z.Lukaszczyk	Pwd J.Rduch	Hm P.Mikołajec
XXII	1984	Hm B.Rduch	Pwd A.Szczeponek	Hm L.Wróbel	Pwd B.Konesek
XXIII	1985	Hm B.Rduch	Phm J.Drobny	Pwd H.Farana	Phm L.Szulc
XXIV	1986	Hm B.Rduch	Phm Z.Pawlik	Pwd H.Farana	Phm J.Rduch
XXV	1987	Hm B.Rduch	Hm L.Szulc	Pwd H.Farana	Phm M.Froehlich
XXVI	1988	Phm M.Froehlich	Phm J.Drobny	Pwd H.Farana	Pwd M.Czampiel
XXVII	1989	Phm J.Rduch	Pwd M.Czampiel	Pwd H.Farana	Pwd B.Koczar
XXVIII	1990	Hm Z.Mitręga	-	Hm R.Habrajski	Pwd M.Czampiel
XXIX	1991	Phm M.Froehlich	Phm H.Farana	Hm R.Habrajski	Pwd K.Szczęsny
XXX	1992	Phm Z.Pawlik, phm K.Koteja	Hm A.Bałazy	Hm H.Farana	Pwd K.Szczęsny
XXXI	1993	Hm. L.Szulc	Phm R.Płok	Pwd M.Wodecka	Hm R.Habrajski
XXXII	1994	Hm. L.Szulc	Wędr Sylwester Kmieć po	Pwd M.Wodecka	Phm J.Pyrzak
XXXIII	1995	Hm. L.Szulc	Phm J.Pyrzak	Hm H.Tobor (Farana)	Phm G.Dronka
XXXIV	1996	Hm L.Szulc	Pwd G.Dronka	Phm M.Wodecka	Phm W.Czarnota
XXXV	1997	Hm G.Widera	Phm Tomasz Noga	Pwd Mariola Piecha	Pwd Piotr Puk

ZAPROSZENIE NA XLII WIŚLANY SPŁYW JESIENNY

Rzeka Odra

Rozkład dzienny spływu

Dzień 0 - środa 22.05., przyjazd na start w Olzie

do 18:00 - zjazd uczestników i transport sprzętu na miejsce biwaku u ujścia rzeki Olzy w Olzie, meldowanie się drużyn oraz weryfikacja uczestników i sprzętu, organizacja biwaku, przygotowanie łodzi do wodowania, kolacja

20:00 - wspólne zajęcia wieczorne

21:45 - odprawa dowódców drużyn spływowych, odprawa wart i służb

Dzień 1 - czwartek 23.05., trasa: Olza – ujście rz. Rudy/Turze, (36km – 6,5 h)

06:00 - pobudka, gimnastyka z elementami rozgrzewki dla kanadyjkarzy, wspólne śniadanie, pakowanie rzeczy w nieprzemakalne worki, klar drużyny, likwidacja biwaku, pakowanie kanadyjek/wodowanie sprzętu, odprawa dowódców drużyn spływowych, ustalenie szyku, omówienie zachowania na wodzie i sposobów udzielania pomocy łodzi wywróconej oraz innych zasad bezpieczeństwa, omówienie odcinka rzeki

07:45 - apel całości szlaku, meldunek o gotowości spływowej, rozkaz dzienny, wypłynięcie na trasę

13:00 - koncentracja łodzi harcerskich przed mostem drogowym w Raciborzu, ubranie mundurów, połączenie ze szlakiem Arki Bożka, spłynięcie szykiem i dojście do brzegu na wysokości Pomnika

13:30 - składanie kwiatów pod Pomnikiem Matki Polki oraz Arki Bożka, zwiedzanie miasta

15:00 - wypłynięcie na dalszą trasę

17:30 - biwak w miejscowości Turze u ujścia rzeki Rudy, klar, wspólna kolacja

20:00 - ognisko całości szlaku wspólnie ze szlakiem Baranka (rz. Ruda)

21:45 - odprawa dowódców drużyn spływowych, ocena dnia

Dzień 2 - piątek 24.05., trasa: Turze - Januszkowice (35 km – 7 h)

06:00 – pobudka, gimnastyka dla kanadyjkarzy, wspólne śniadanie, klar drużyny, likwidacja biwaku, pakowanie kanadyjek/wodowanie sprzętu, sprawdzenie fachowego spakowania kanadyjek, odprawa dowódców drużyn spływowych, powtórka sprawdzająca z zakresu sposobów udzielania pomocy łodzi wywróconej i innych zasad bezpieczeństwa, omówienia odcinka rzeki

07:45 - apel poranny, wypłynięcie na szlak w ustalonym szyku

Wiślany Spływ Jesienny (WSJ) organizowany jest przez Harcerskie Drużyny Żeglarskie i Wodne Śląskiej Chorągwi ZHP. Akcja odbywa się już od czterdziestu dwóch lat.

Spływ ma charakter zlotu drużyn wszystkimi możliwymi szlakami górnego dorzecza Wisły i organizowany jest już tradycyjnie w pierwszym tygodniu października każdego roku. W tym roku mamy się wszyscy spotkać przy ujściu Pszczynki do Wisły i dalej razem popłynąć w okolice starorzecza w niedzielę 6 października 2019 r. o godz. 1000.

Założenia organizacyjno-programowe są nieco odmienne od Odrzańskiego Spływu Wiosennego. Wynika to między innymi ze specyfiki samych szlaków – małych rzek, czy wręcz strumyków, możliwych do spłynięcia tylko w czasie wysokiej wody.

Dla wielu nowo przyjętych harcerki i harcerzy umożliwi on zrobienie „pierwszego kroku na wodzie”, a także daje możliwość przekazania treści głęboko patriotycznych związanych z martyrologią Narodu Polskiego w czasie II wojny światowej (harcerze uczestniczą w uroczystościach na terenie obozu koncentracyjnego w Brzezince), oraz ważnych współczesnych problemów związanych z ochroną środowiska naturalnego.

Trzeba wyraźnie podkreślić, że pomysł zorganizowania WSJ wyszedł z drużyn. Drużyna same też ten spływ organizują. Rola Zespołu Pilota ogranicza się do koordynacji poczynań poszczególnych drużyn.

DO ZOBACZENIA NA SZLAKACH WSJ

12:00 - przerwa przy przystani w Koźlu, zwiedzanie miasta

14:00 - odpłynięcie z przystani

14:15 - śluza w Starym Koźlu

16:30 - Śluza Januszkowice; połączenie załóg

Rzeka Ruda

- **Termin spływu:** 21-26 maja 2019
- **Trasa spływu:** Rybnik Przystań Kajakowa „Aktywni” - Januszkowice
- **Długość trasy:** 91 km
- **Bohater szlaku:** phm. Stanisław "Baranek" Wolny
- **Dzień 0 – wtorek 21.05., przyjazd do Rybnik Przystań Kajakowa „Aktywni” -** zjazd uczestników oraz transport sprzętu na miejsce biwaku, meldowanie się drużyn, weryfikacja uczestników i sprzętu, rozbicie namiotów, organizacja biwaku
- 17:30 - przejazd autobusem na miejsce apelu (będzie podstawiony autobus - ilość miejsc ograniczona)
- 18:00 - uroczysty apel pod pomnikiem Ofiar Oświęcimskich z udziałem gości, rodziców, instruktorów harcerskich Hufca Ziemi Rybnickiej i uczestników spływu, składanie kwiatów, przejazd na miejsce biwaku.
- 19:00 - uroczyste ognisko
- **Dzień 1 – środa 22.05., trasa: Rybnik - Rudy Kozielskie**
- 06:00 - pobudka, gimnastyka, likwidacja biwaku/wodowanie sprzętu, odprawa dowódców drużyn spływowych - ustalenie szyku, omówienie zachowania się na wodzie i sposobów udzielania pomocy wywróconej łodzi oraz innych zasad bezpieczeństwa, omówienie odcinka rzeki
- 07:45 - apel, meldunek o gotowości spływowej, rozkaz, wypłynięcie na szlak
- 17:00 - biwak w lesie za Rudami Kozielskimi, kolacja, podsumowanie, zajęcia wieczorne
- 21:30 – odprawa dowódców drużyn spływowych, ocena dnia, odprawa wart
- **Dzień 2 – czwartek 23.05., trasa: Rudy Kozielskie-Turze**

06:00 - pobudka, gimnastyka, wspólne śniadanie, klar drużyny, likwidacja biwaku/wodowanie sprzętu, sprawdzenie fachowego spakowania kanadyjek, odprawa dowódców drużyn spływowych, powtórka sprawdzająca z zakresu sposobów udzielania pomocy wywróconej łodzi oraz innych zasad bezpieczeństwa, omówienie odcinka rzeki

Autorem Gawędy Starego Wilka jest dh hm Paweł Krawczyk(1914-1982)- inicjator i pierwszy komodor tej pięknej imprezy. W spływie uczestniczył rokrocznie nie zważając na swoje dolegliwości i protesty lekarzy.

Do ostatnich chwil swojego życia, które w całości poświęcił służbie harcerskiej, pomagał w przygotowaniach i przeprowadzeniu spływu. Dzielił się swym instruktorskim doświadczeniem, był wszędzie tam, gdzie mógł spotkać się z harcerzami i gdzie mógł pomóc młodszym od siebie instruktorom.

Gawęda została przygotowana w 1981r. w 20- lecie istnienia OSW.

Już kilkakrotnie komodorzy na Rudzie. Z jego inicjatywy „39” specjalizuje się w kolekcjonowaniu pięknej dokumentacji ikonograficznej OSW.

21 HDW z Gliwic od lat przygotowywała miejsce startu w porcie Gliwickim. Organizuje „pierwsze ognisko” szlaku kpt. Roberta Oszka. To jej zasługą jest całkowite zdobycie dla sprawy OSW serca harcerskiego weterana hm Rufina Fulczyka- jednego z pierwszych śląskich drużynowych w roku 1920 i uczestnika III Powstania Śląskiego. Dh Rufin od kilki lat jest stałym uczestnikiem naszej imprezy. Ostatnio „21” pracuje nad nowym typem harcerskiego czółna roboczo- turystycznego. Wszystko to działo się w okresie, kiedy „21” dowodził phm Jacek Stumpf, a obecnie od dwóch lat – hm. Zygmunt Kroker.

Niektóre inne drużyny również dołożyły swojej cegiełki do dzieła wzbogacenia programu spływu, względnie podniesienia jego poziomu gospodarczo- organizacyjnego. Np. 27 HDW z Mikołowa(hm Marek Krawczyk), 4 HDW z Pszczyny(phm Wojciech Kaczmarczyk), 96 HDW z Tych(phm Krystian Saga), 90 HDW z Żor(phm Zygmunt Łukaszczyk).

Moi dordzy! Mam pełne prawo sądzić, że OSW stał się w ciągu minionych 20 lat imprezą miłą i dorgą wszystkim, cenną i wartościową.

Pamiętam kilka lat temu na naradzie drużynowych podałem pod rozważę propozycję, aby OSW organizować co 2 względnie co 3 lata, ze względu na zbyt duże wysiłki organizacyjne i finansowe, jakie wkładać muszą drużyny w jego przygotowanie. Sala zawrzała oburzeniem. Myślałem, że zostanę zlincowany. Nie poparł mnie ani jeden głos. I to chyba była jednak słuszna. Ale jeśli tak nam wszystkim na naszym braterskim, wiosennym spotkaniu zależy, to musimy je potraktować jako nasze WSPÓLNE DZIEDZICTWO I WSPÓLNY DOROBEK oraz także nasz WSPÓLNY INTERES. Każdej drużynie i wszystkich razem. Nie może za to NASZE WIOSENNE SPOTKANIE odpowiadać wyłącznie Pilot Chorągwi i jego Zespół. Musimy się za nie poczuć odpowiedzialni WSZYSCY. Wzorem wymienionych wyżej drużyn występujemy z nowymi inicjatywami. Nie wszystkie możliwości turystyczne i krajoznawcze zostały już wyczerpane. Przystudiujmy mapy i ruszmy konceptem. Starajmy się wzbogacić go o nowe odkrycia. Miejmy szeroko otwarte oczy!

Zawierajmy nowe znajomości i nowe przyjaźnie: między nami- harcerzami, z dawnymi bojownikami o wolność Nadodrza, za współczesnymi odrzańskimi bohaterami pracy: kapitanami i marynarzami barek i pchaczy, pracownikami odrzańskich portów i śluz, odrzańskimi stoczniowcami, z nadodrzańskim ludem, który w niezmiernym trudzie od wieków tak gospodarnie uprawia skiby po obu brzegach wielkiej rzeki. Nieście im wszystkim- w trudnych czasach, w których żyjemy- harcerską radość i harcerski śpiew, budząc nadzieję.

Niech Odrzański Spływ Wiosenny dostarczy Wam dużo nowych, mocnych i radosnych przeżyć!

Niech Wam na biwakach najpiękniej śpiewają do snu odrzańskie słowiki!

Czego i Wam i sobie życzę z całego serca Wasz

OLD RIWER AND SEA WOLF

14:00 - Kuźnia Raciborska, krótki postój, posiłek

18:00 - biwak u ujścia rzeki Rudy do Odry

20:00 - ognisko wspólne z trasą szlaku Wawelberga (rz. Odra), pożegnanie dnia

21:30 - spotkanie dowódców drużyn, ocena dnia, odprawa wart

Dzień 3 – piątek 24.05., trasa: Turze-Januszkowice (35 km – 7h)

06:00 - pobudka, gimnastyka, wspólne śniadanie, klar drużyny, likwidacja biwaku/wodowanie sprzętu, sprawdzenie fachowego spakowania kanadyjek, odprawa dowódców drużyn spływowych, powtórka sprawdzająca z zakresu sposobów udzielania pomocy wywróconej łodzi oraz innych zasad bezpieczeństwa, omówienie odcinka rzeki

07:45 - apel poranny, wypłynięcie na Odrę

12:00 - Kozle, zwiedzanie miasta, śluzowanie

16:30 - Śluza Januszkowice

18:00 - rozłożenie biwakowiska i przygotowanie do kolacji

21:45 - odprawa dowódców drużyn

Wspólne dla szlaków:

Dzień 3/4 - sobota 25.05., biwak w Januszkowicach

06:00 – pobudka, gimnastyka, wspólne śniadanie, klar na podobozie

08:00 - apel

09:00 - 11:00 - gra dla harcerzy starszych i wędrowników

11:00 - 13:00 - regaty wioślarskie

13:00 - 16:00 – zajęcie własne,

16:00 - uroczysty apel, po apelu defilada wodna i lądowa

19:00 - kolacja

20:00 - ognisko

Dzień 4/5 - ostatni - niedziela 26.05., zakończenie biwakowania i spływu

06:00 – pobudka, gimnastyka, przygotowanie śniadania, zwijanie obozu, przygotowanie sprzętu do transportu

09:00 - zdawanie biwakowiska

12:00 - apel końcowy pod pomnikiem Czynu Powstańczego

Po dotarciu do Dzdzieszowice komodorzy szlaków przekazali dowództwo „komendantowi całości” dh phm Adamowi Michalskiemu, który zostawiając na miejscu wachty załadowcze poszczególne drużyny natychmiast poprowadził ową „całość” przez Górę św. Anny do Leśnicy, a stamtąd pociągiem do Toszka, gdzie uczestnicy w ramach centralnego biwaku drużyny turystycznych rozbili osobny „podobóz wodny”.

Potem znowu przez trzy lata nastąpiły dla szlaków odrzańskich „dni chude”. Drużyny wodne uczestniczące w dalszym ciągu w masowych rajdach chorągwianych przeniosły na trzy lata swoje główne uderzenie turystyczne na szlaki wiślańskie (Pszczynka, Korzenica, Mała Wisła, Przemsza). Tylko tyska 96, gliwicka 21 oraz rybnicka 6 pozostały wierne Odrze, organizując (w różnych terminach) wycieczki drużyn po tradycyjnych już szlakach.

O okresie świetności Odrzańskich Splywów Wiosennych.

W latach 1969- 1970 nastąpiło całkowite odmłodzenie Zespołu Pilotów Chorągwi. Rozpoczęła w nim pracę ekipa młodych entuzjastów, którzy po ukończeniu studiów wyższych, czy też średnich szkół technicznych powrócili do czynnej pracy w Związku. Nowy zespół instruktorski, któremu przewodniczył hm. Wojciech Czech, ówczesny zastępca Pilotów Chorągwi, a od roku 1981 Pilot Chorągwi, dostrzegł do razu wielkie walory gwiazdowego splywu odrzańskiego. Imprezy niezmiernie wychowującej i mobilizującej. Dostrzegł także rolę rajdu- jako okazji sprawdzającej w naturalny sposób wartość harcerską każdej drużyny. Okazało się później, że istotnie, w odrzańskim splywie, jak w dobrym lustrze odbija się każdy postęp i każdy regres poszczególnych drużyn.

W latach 1969-1970 postanowiono zatem, że SPŁYW ODRZAŃSKI będzie dwuszlakową imprezą doroczną, otwartą dla wszystkich drużyn wodnych i że będzie miał charakter jakby małego zlotu tych drużyn. Uczestnictwo w nim będzie dobrowolne. Każda drużyna organizuje swoją wycieczkę i związane z nią biwaki zupełnie samodzielnie. Jest wszakże zobowiązana do dyscypliny na szlaku płynąc w konwoju na rzece żeglownej. Obowiązkiem drużyny jest ponadto udział w centralnym biwaku końcowym i imprezie kończącej splyw na Górze św. Anny.

Takie były wstępne, nie ujęte jeszcze w żadnym regulaminie ustalenia. Już w roku 1970 splyw (na razie jeden szlak) przybrał charakter imprezy ogólnodrużynowej. Pod dowództwem komodora dh pzd. Edwarda Słabolepszego. 54 drużyn i drużyn pokonało szlak kpt. Oszka na trasie Gliwice- Dzdzieszowice, kończąc go zgodnie z przyjętym planem na Górze św. Anny.

W roku 1971 takim samym splywem, nieco liczniejszym (63 uczestników) dowodził phm Marek Wicher. Ale należy w tym roku odnotować bardzo atrakcyjne urozmaicenie splywu. 6 HDW z Rybnika po 4-krotnej, dokładnej penetracji rzeki Rudy splywa ją w dniach imprezy chorągwianej, aby na Odrze dołączyć do konwoju szlaku kpt. Oszka. Organizator wycieczki „6” rybnickiej phm Eugeniusz Wróbel, pewnie nie przypuszczał, że ta piękna inicjatywa drużyny wzbogaci OSW w tyle nowych wartości turystyczno- krajoznawczych, a także – wybaczenie staremu patos- w wartości patriotyczno- wychowawcze. Że zmieni charakter

REGULAMIN ODRZAŃSKIEGO SPŁYWU WIOSENNEGO

1. CELE I ZAŁOŻENIA

1.1. Odrzański Splyw Wiosenny (OSW) jest tradycyjną imprezą organizowaną przez drużyny wodne Chorągwi Śląskiej ZHP w ramach akcji AMAR - WĘDRÓWKA.

1.2. Splyw ma charakter zlotu gwiazdowego. Uczestnicy płyną rzeką Odrą i jej dopływami, z różnych stron Górnego Śląska, aby spotykać się na wspólnym biwaku w Mechnicy, nad starorzeczem Odry. Tam odbywa się uroczysty apel, defilada lądowa i efektowna defilada na wodzie, w trakcie, której drużyny wodne prezentują swój sprzęt i wyszkolenie. Harcerze maszerują następnie na Górę Świętej Anny, aby pod Pomnikiem Czynu Powstańczego złożyć hołd Śląskiemu Powstańcom.

1.3. Splyw zgodnie z tradycją odbywa się w trzecim tygodniu maja.

1.4. Podstawowymi celami OSW są:

-Upamiętnienie walk Ślązaków o swoją narodową tożsamość w Powstaniach Śląskich

-Integracja harcerzy z różnych drużyn, wzajemne poznanie się, wymiana doświadczeń, zapoznanie się ze zwyczajami panującymi w różnych środowiskach;

-Przybliżenie walorów krajoznawczych śląskiej ziemi i kultury jego mieszkańców oraz rozbudzenie wrażliwości na naszą przyrodę i konieczność jej poszanowania;

-Zapoznanie się z gospodarką wodną Górnego Śląska. Poznanie budowy hydrotechnicznych oraz zakładów związanych z gospodarką wodną;

-Stymulowanie rozwoju środowisk specjalności wodnej.

1.5. Szlaki dzielą się na główne, dodatkowe i pionierskie:

-Szlaki główne: zuchowy, Szlak Kanału Kędzierzyńskiego im. Kadetów Lwowskich i Modlińskich (zwany „Szlakiem Jungów”), Szlak Kanału Gliwickiego im. Kpt. Roberta Oszka, Szlak rzeki Odry im. Konrada Wawelberga, Szlak rzeki Rudy im. Phm. Stanisława Wolnego „Baranka”

-Szlaki dodatkowe: wszystkie pozostałe szlaki OSW wcześniej już spłynięte

-Szlak pionierski: szlak zaproponowany przez środowisko biorące udział w splywie, nigdy wcześniej nie spływane w ramach OSW.

2. UCZESTNICTWO

2.1. Splyw ma charakter wioślarski i przeznaczony jest dla zuchów, harcerzy, harcerzy starszych, wędrowników, starszyny i instruktorów, wedle indywidualnych możliwości. Zaliczenie udziału na szlaku OSW następuje po spłynięciu przynajmniej 3/4 jego długości.

2.2. Minimalny wiek uczestnika zależy od trasy splywu:

-Szlak zuchowy, minimalny wiek 7 lat przy czym zuchy uczestniczą w splywie jedynie na czołnach pod komendą instruktora lub doświadczonego wędrownika (min. po jednym na każdej łodzi),

-Szlak Kanału Kędzierzyńskiego im. Kadetów Lwowskich i Modlińskich – harcerze

-Szlak Kanału Gliwickiego im. Kpt. Roberta Oszka, Szlak rzeki Odry im. Konrada Wawelberga oraz Szlak rzeki Rudy im. Phm. Stanisława Wolnego „Baranka” – harcerze starsi

-szlaki dodatkowe i pionierskie – wędrownicy

2.3. Załogę spływową na danym szlaku stanowi reprezentacja drużyny wodnej prowadzona przez pełnoletniego opiekuna w ilości minimum 5 osób dla szlaków głównych z wyjątkiem rzeki Rudy oraz po 4 na każdym pozostałym. Dopuszcza się również uczestnictwo reprezentacji drużyn harcerskich innych niż wodne, także z innych organizacji harcerskich i skautowych.

2.4. Każda załoga spływowa powinna być wyposażona w następującą dokumentację:

- kopię zgłoszenia udziału w spływie potwierdzoną przez komendanta macierzystego hufca
- zatwierdzoną kartę biwaku (bądź jej kserokopię)
- polisę ubezpieczeniową (bądź jej kserokopię) – o ile Sztab OSW nie ubezpiecza całości spływu
- dokumenty tożsamości ze zdjęciem dla wszystkich uczestników (np. legitymacje szkolne).
- zgody rodziców niepełnoletnich członków załogi spływowej (bądź ich kserokopie)

3. SPRZĘT

3.1. Sprzęt wodny wykorzystywany przez drużynę w czasie spływu musi spełniać wszelkie wymogi bezpieczeństwa wynikające z przepisów państwowych, związkowych oraz dobrej praktyki wodniackiej, a jego liczba powinna odpowiadać warunkom optymalnej obsady poszczególnych łodzi. Każda łódź powinna być wyposażona w:

- minimum dwie cumy o łącznej długości wynoszącej 150% długości łodzi
- urządzenia cumownicze np. knagi umożliwiające pewne zamocowanie lin (cuma, hol)
- dodatkowo łodzie konstrukcyjnie przystosowane do posiadania gretingów z uwagi na posiadanie wręg (np. DZ-ta, wydra) winny posiadać komplet gretingów

3.2. Każda jednostka pływająca powinna być wyposażona w środki ratunkowe w postaci:

- jednej kamizelki asekuracyjnej na każdego członka obsady danej łodzi
- koła ratunkowego dla łodzi o długości kadłuba powyżej 5 m.
- rzutki ratowniczej dla co najmniej połowy łodzi danej załogi spływowej na szlaku.

3.3. Dopuszcza się łodzie z następującymi optymalnymi obsadami:

- kajak górski – 1 osoba
- kajak zwykły i kanadyjka „dwójka” – 1-2 osoby
- kanadyjka „trójka” – 2-3 osoby
- kanadyjka „czwórka” – 3-4 osoby
- czółno, Wydra – 5-8 osób
- łódź typu trener, SZ– 6-10 osób
- szalupa DZ - 7-13 osób

Nie dopuszcza się do udziału w pontonach pneumatycznych ani łodzi o napędzie mechanicznym (z wyjątkiem jednostek typu ratowniczego sztabu OSW). Liczba pagai/wioseł musi być, co najmniej równa liczbie osób płynących (licząc sternika, jeżeli łódź wyposażona jest w ster oraz szalup). Na szlak rzeki Rudy oraz rzeki Kłodnicy dopuszcza się, a na szlakach dodatkowych sugeruje się jedynie kanadyjki 2 lub 3 oraz kajaki górskie.

3.4. Sprzęt biwakowy musi umożliwiać drużynie w pełni samodzielne zorganizowanie biwaków w harcerskim stylu i formie. Każda drużyna samodzielnie zapewnia sobie wyżywienie, zarówno na trasie jak i biwaku w Mechnicy o ile Sztab OSW nie zdecyduje inaczej.

Gliwickim Porcie wiare(ok. 70 druhen i druhów), przetransportowali po zwiedzeniu portu drogą kolejową do Sławęcic, a stamtąd spieszona gromada wodniacka ruszyła przez Zalesie i Leśnicę na Górę św. Anny. Nocleg zaimprovizowano w chłopskich stodołach. Zarówno środek lokomocji, jak i marszruta były niemal takie same, jak Oddziału Szturmowego Marynarzy kpt. Roberta Oszka. Taki był początek corocznej, urzekającej Odrzańskiej Przygody.

Potem- aż do następnej „chorągwaniej masówki turystycznej” w roku 1966 spływ miał charakter bardzo kameralny. Spływały go przeważnie szlakiem Wawelberga- drużyny z Bytomia, Chorzowa, Mikołowa i Tarnowskich Gór. Gliwice w 1965r. „przetarły” jako pierwsze szlak kpt. Oszka uzyskując zezwolenie na spłynięcie Kanału Gliwickiego.

W ramach akcji „Byliśmy- Jesteśmy- Będziemy”, inaugurującej okres obchodów 1000-lecia Państwa Polskiego Komenda Chorągwi ZHP w Katowicach zorganizowała w dniach 19-22.05. imprezę turystyczną pod nazwą: Harcerskie Dni Toszka. Ówczesny Pilot Chorągwi dh hm Stanisław Kosterski zaproponował drużynom masowy udział w tej imprezie poprzez spłynięciu szlakiem Wawelberga i szlakiem kpt. Oszka do Dzieszowic, aby stamtąd poprzez Leśnicę dostać się koleją do Toszka i wziąć udział w uroczystościach centralnych, kończących Dni Toszka.

Spływ po raz pierwszy przyjął taką postać, jak ma mniej więcej teraz. Wspaniałym, mobilizującym preludeum do niego był „ładowy” zlot wszystkich drużyn wodnych Chorągwi, odbyty w dniu 02.05.1966r. na cmentarzu garnizonowym w Katowicach z okazji odświeżenia pomnika kpt. Oszka, zbudowanego własnym wysiłkiem i własnym sumptem przez 96 HDW w Tychach.

Spływ szlakiem kpt. Oszka miał przebieg następujący:

19.05. 1966r. o godz. 1300 uroczysty apel drużyn spływowych w Porcie Gliwickim z udziałem władz miasta Gliwice i Dyrekcji Portu. O godzinie 1400 opuszczając port przedelfowały przed zaproszonymi gośćmi następujące drużyny:

- 14 HDW Bytom na 5 kanadyjkach i jednej „czwórce” wiosłowej(dh Marian Wontek)
  - 75 HDW Bytom – 3 kanadyjki i zmotoryzowany BÓBR(dh J.Ślosarczyk)
  - 21 i 4 HDW Gliwice – 8 kajaków(dh R. Niżnikiewicz)
  - 2 HDW Piekary- 1 kajak(dh Szymik)
  - 31 i 85 HDW Katowice- 4 BOBRY, 2 szalupy „6”, 2 składaki(dh Matyja)
  - 96 HDW Tychy – 6 składaków i 2 kajaki sztywne (dh Krason).
- W sumie ponad 100 uczestników.*

Zaszczyt pełnienia funkcji Komodora Spływu przypadł mnie. Moim zastępcą był hm Jerzy Ślosarczyk.

Szlakiem Wawelberga, który miał po raz pierwszy swój punkt startowy w Olzie płynęły następujące drużyny:

- HDW z Cieszyna – 4 kajaki(hm L. Kohutek)
- HDW Markłowice – 3 kajaki i łódź wiosłowa „4” (phm Kłosok),
- HDW Rybnik – 5 kajaków (dh Józef Wons).

W sumie 28 uczestników. Komodorem Szlaku był dh Oślizlok- retman wodzisławski.

ODRZAŃSKA GAWĘDA STAREGO WILKA

O prehistorii Odrzańskiego Spływu

Według mnie po raz pierwszy odbyło się to tak:

5 maja 1962r.- za datę tę oczywiście głowy dać nie mogę- Komenda Chorągwi zorganizowała ogólnochorągwiany Rajd Szlakiem Powstańców na Górę św. Anny. Pieszcy i rowerowy.

Trzy nasze drużyny, mające już wówczas pewną ilość sprzętu wędrownego postanowiły wybrać się na ten rajd wodą. Były to:

- 14 HDW z Bytomia posiadająca 4 kanadyjki sklejkowe(3-osobowe);*
- 2 HDW z Chorzowa, mająca 3 kanadyjki kryte płótnem,*
- 27 HDW z Mikołowa, właścicielka 3 pięknych kajaków składaków.*

Ustaliliśmy wspólnie, że wycieczkę rozpoczniemy pod mostem kolejowym w Raciborzu. Ze względu na łatwość dotarcia tam, po kolejowym transporcie sprzętu. Jako punkt docelowy ustaliliśmy Zdzeszowice. Również mając na uwadze łatwość zorganizowania kolejowego transportu powrotnego.

Kiedy nasz plan dotarł do wiadomości „ogółu” na kwietniowej odprawie drużyn wodnych, dh. Jasiu Kulejewski, retman tarnogórski, zaproponował, aby w rajdzie na Górę św. Anny wzięły udział także drużyny, które jeszcze sprzętu nie mają. Oraz, aby podjąć próbę umożliwienia spłynięcia im Kanału Gliwickiego i Odry statkiem lub barką odrzańską. Na tejże odprawie postanowiono nazwać trasę odrzańską Szlakiem Wawelberga, a trasę Kanału Gliwickiego Szlakiem Kapitana Oszka. I tak już zostało.

Wycieczka szlakiem Wawelberga udała się znakomicie. Bytom płynął pod dowództwem dh. Zwolskiego, Chorzów pod komendą dh. Maćka Gadomskiego. Ja zaś przewodziłem zastępowi mikołowskiemu, pełniąc zarazem z wieku i urzędu funkcję Komodora Spływu. Natomiast sprawa wycieczki „okrętowej” Szlakiem Oszka znacznie się skomplikowała. Pomyślnie początkowo pertraktacje z „Żegluga na Odrze” załamały się w ostatniej chwili. Ale dowódca grupy- phm. Piotr Rudzki oraz jego zastępcza phm Cieślęwicz nie złamali rąk. Zebraną w

3.5. Załogi spływowe muszą być odpowiednio przygotowane na wypadek potrzeby udzielenia pierwszej pomocy (minimum jedna stosownie wyposażona apteczka na każdą załogę spływową) oraz konieczność przeprowadzenia drobnych napraw (odpowiednio do rodzaju wykorzystywanych łodzi). Wymagany skład apteczki oraz skrzynki bosmańskiej stanowią załączniki do niniejszego regulaminu.

4. SZTAB I FUNKCYJNI

4.1. Sztab OSW powoływany jest rozkazem Komendanta Śląskiej Chorągwi ZHP. Sztab OSW składa się z:

- Komodora OSW
- Komodorów szlaków, w tym Komodorów szlaków głównych,
- Sędziego Głównego o ile funkcja ta nie zostanie powierzona Komodorowi OSW
- Kwatermistrza OSW
- Oboźnego OSW
- Waganta OSW

4.2. Pozostałych funkcyjnych mianuje Komodor OSW w zależności od potrzeb i okoliczności.

5. DYSCIPLINA I BEZPIECZEŃSTWO

5.1. Wszystkich uczestników obowiązuje bezwzględne wykonywanie poleceń i rozkazów przełożonych, szczególnie członków Sztabu OSW.

5.2. Wszelkie sprawy spływu daną trasą reguluje Komodor Szlaku (określenie szyku na szlaku, miejsce i terminy postojów, biwaków, sposobu służowania itp.). Komodor odpowiada także za bezpieczeństwo na szlaku.

5.3. Na szlakach żeglugowych obowiązują odpowiednie przepisy dotyczące żeglugi po śródlądowych drogach wodnych. Wszyscy uczestnicy spływu są zobowiązani do przestrzegania zasad bezpieczeństwa obowiązujących na wodzie oraz zasad dobrej praktyki wodniackiej.

5.4. W przypadkach nie wypełnienia podstawowych warunków dyscypliny i bezpieczeństwa drużyna spływowa może zostać wyłączona z dalszego spływu. Decyzja właściwego Komodora jest ostateczna.

5.5. Kamizelki asekuracyjne muszą być noszone w trakcie spływu podczas przebywania na wodzie przez każdego uczestnika spływu bez względu na jego doświadczenie czy posiadane uprawnienia z wyjątkiem obsad łodzi typu DZ i trener. Komodor szlaku jest zobowiązany do zapewnienia przestrzegania powyższej zasady.

6. WSPÓLZAWODNICTWO OSW

6.1. Współzawodnictwo drużyn w ramach OSW ma za zadanie wyłonić w punktacji ogólnej najlepszą drużynę spływu. Punktacja ma na celu właściwe ukształtowanie profilu całej imprezy oraz stymulować właściwy rozwój środowisk.

6.2. Punktacja ogólna:

-Na każdym szlaku drużyna otrzymuje jeden punkt za każdego uczestnika, o ile na danej trasie drużyna wystawiła ekipę w liczbie określonej w pkt. 2.3.

-Za spłynięcie każdego szlaku dodatkowego drużyna otrzymuje dodatkowe 6 pkt. o ile wystawiła załogę spływową, na co najmniej jednym szlaku głównym.

-Za spłynięcie pionierskie nowego szlaku drużyna otrzymuje dodatkowo 12 pkt. o ile wystawiła załogę spływową, na co najmniej jednym szlaku głównym (spłynięcie szlaku pionierskiego musi być uprzednio uzgodnione z Komodorem OSW).

-Na każdym szlaku głównym drużyna spływowa otrzymuje dodatkowe po 5 pkt. za prawidłowo wyposażoną apteczkę oraz za skrzynkę bosmańską.

6.3. Drużyna otrzymuje premię 3 pkt. za udział Drużynowego w spływie na dowolnym szlaku.

6.4. Punktacja sprzętu własnego:

-za każdą własną, sprawą, kompletnie wyposażoną i optymalnie obsadzoną łódź:

kajak górski i zwykły, kanadyjka „dwójka” – 2 pkt.

kanadyjka „trójka” – 3 pkt.

kanadyjka „czwórka” – 4 pkt.

czółno – 6 pkt.

Łódź typu wydra – 10 pkt.

Łódź typu trener, Szta – 16 pkt.

szalupa DZ – 22 pkt.

6.5. Punktacja sprzętu własnego dotyczy jedynie tych jednostek własnych, które w splywie poruszają się na wiosłach – z wyjątkiem prowadzenia ewentualnych akcji ratunkowych lub uzasadnionych działań wynikających z kwestii bezpieczeństwa.

6.6. Za jednolicie oznakowany sprzęt (łódzie, wiosła oraz kamizelki) drużyna może otrzymać 5 pkt. – liczone na każdym szlaku głównym, oznakowanie łodzi powinno zawierać nazwę łodzi oraz określenie przynależności do drużyny (np. logo), kamizelki i pagaje winny zawierać oznaczenie przynależności do drużyny

6.7. Za posiadanie odpowiedniego pod względem stanu i liczebności sprzętu biwakowego drużyna otrzymuje 6 pkt. – liczone na każdym szlaku głównym oraz podczas biwaku w Mechnicy.

6.8. Drużyna na każdym szlaku głównym oraz podczas biwaku w Mechnicy otrzymuje punkty za dyscyplinę i zorganizowanie swojego biwaku. Punkty do czwartku włącznie przyznaje komodor danego szlaku i ogłasza w dziennym rozkazie. Punkty za piątek przyznaje Komodor OSW w porozumieniu z komodorami poszczególnych szlaków. Punkty w sobotę przyznaje Komodor OSW we własnym zakresie. Drużyna w zależności od poziomu swojego zorganizowania i prezentowanej dyscypliny może otrzymać:

- poziom niewystarczający, nie do przyjęcia - 0 pkt.
- poziom dobry, prawidłowy - 3 pkt.
- poziom wybitny, celujący, zdecydowanie ponad przeciętną - 6 pkt.

Punkty przyznaje się za dyscyplinę splywową na szlaku i znajomość, stosowanie wodniackiej etykiety, harcerski poziom biwaków (organizacja, styl, fason, klar), szybkość i punktualność.

6.9. Zaangażowanie na splywie

Punkty przyznaje się drużynom w oparciu o przebieg całego splywu wg skali:

- poziom zerowy lub minimalny - 0pkt.
- poziom średni - 5 pkt.
- poziom wybitny - 10 pkt.

Punkty przyznaje się za: aktywność w imprezach splywowych, pomoc organizacyjną, służbę i braterstwo. Punkty przyznaje Komodor OSW po zasięgnięciu opinii członków Sztabu OSW.

6.10. Udział we programie OSW.

Komodor OSW przyzna łącznie 200 pkt. za udział i aktywność programową na szlakach głównych oraz podczas biwaku w Mechnicy, proporcjonalnie do osiągniętych wyników oraz zaangażowanie w prowadzonych zajęciach.

6.11. Umundurowanie

Drużyna otrzymuje 10 pkt. za jednolite i regulaminowe umundurowanie co najmniej 90% uczestników splywu.

Rafał Urban (ur. 24.07.1893r. w Winiarach pod Głogówkiem- zm. 12.01.1972r. w Warszawie, pochowany w rodzinnym Głogówku)

- polski pisarz, gawędziarz śląski;

Uczęszczał do szkoły powszechnej w Głogówki, a następnie kontynuował naukę w gimnazjum w Nysie i Prudniku. W czasie nauki w gimnazjum w Nysie odnaleziono u niego utwory wielkich polskich pisarzy, m.in. „Syzyfowe prace” Stefana Żeromskiego, za co został wydalony ze szkoły. Przez krótki czas pracował jako górnik, a następnie oracz. W tym czasie zetknął się z ks. Aleksandrem Skowrońskim, działaczem narodowym oraz poetą górnośląskim. Zaczął kontynuować naukę w gimnazjum w Prudniku i w końcu jako 21- letni młodzieniec złożył egzamin maturalny.

W czasie I wojny światowej służył w armii pruskiej, dostał się do niewoli angielskiej i na Wyspach pracował jako robotnik. Wędrował przez liczne kraje i kontynenty- od Australii po Kanadę. Trudnił się pracą na roli i jako ogrodnik. W tym czasie uczył się jednak chętnie na wykłady różnych uczelni, m.in. paryskiej Sorbony. Tajników sztuki ogrodniczej wyuczył się w Monachium w Akademii Rolniczo- Leśnej.

Do Winiar powrócił w roku 1931 i osiadł na stałe, nie licząc ewakuacji pod koniec II wojny światowej.

W ostatnich latach swojego życia rozpoczął wędrowki od nowa, lecz teraz wędrował tylko po ziemi polskiej, od miasta do miasta, by lepiej poznać Polskę. Rafał Urban oprócz swojej arcybogatej twórczości literackiej był również wspaniałym sadownikiem, dzięki swemu, jak mówił: „wyostrzonemu zmysłowi smakowemu”. W jego twórczości literackiej przed wszystkim przejawia się problem Śląska. W 1948r. rozpoczął prace na łamach katowickiej „Odry”, a następnie w czasopiśmie „Wieś”.

Został dwukrotnie nagrodzony w konkursach literackich Ziemi Nyskiej. Był twórcą regionalnym, poetą, dramaturgiem, rozumiał ciężkie życie ziemi śląskiej, a szczególnie życie okolic Osobłogi.

Autor dramatu *Termin Nyski, czyli sterylizacja naiwnego baranka niehumanitarna komedia autochtoniczna z epoki Trzeciego Rajchu w 5 aktach biurokratycznych ... napisał chłop bezimienny, syn ziemi odzyskanej.*

Władysław Planetorz (ur. 14.12.1910r. we wsi Cisek na Opolszczyźnie- zm. 16.02.1944r. w twierdzy kłodzkiej) - instruktor i wychowawca Związku Harcerstwa Polskiego działający wśród mniejszości polskiej w Niemczech(III Rzeszy).

Syn Józefa, robotnika i wybitnego działacza narodowego. Do 1924r. Planetorz uczył się w niemieckiej szkole podstawowej, a następnie przez rok chodził do szkoły założonej przez swojego ojca. Do seminarium nauczycielskiego został przyjęty w Bydgoszczy, ale niebawem znalazł się w gimnazjum w Lublińcu, które kształciło wówczas młodych chłopców polskiego pochodzenia z terenów Opolszczyzny. W 1927r. rozpoczął swą działalność

harcerską w tamtejszej drużynie harcerskiej.

W 1932r. przeszedł do Polskiego Gimnazjum w Bytomiu i tam w roku 1935r. złożył egzamin dojrzałości. W Bytomiu kontynuował też działalność harcerską w Drużynie Harcerskiej im. Zawiszy Czarnego. Odważne wystąpienie pierwszych sześciu absolwentów, do których należał także Planetorz, którzy w zbiorowym piśmie do hitlerowskich władz szkolnych zawiadomili, że rezygnują z matury do czasu nadania gimnazjum polskiemu praw publicznych-pomogło w uzyskaniu tych uprawnień. Po maturze rozpoczął studia sławistyczne w Królewcu, które od 1937r. kontynuował we Wrocławiu. Z tego okresu Planetorz jest znany jako doskonały organizator i komendant kolonii, obozów i biwaków harcerskich na Opolszczyźnie. W 1937r. zorganizował kurs dla drużynowych w Zabrze oraz obóz harcerski na Górze św. Anny. Usunięty z uczelni w 1939r. został wcielony do armii niemieckiej. W 1941r. został zwolniony ze służby, aresztowany i osadzony w więzieniu we Wrocławiu. Skazany na trzy lata za przygotowywanie zdrady stanu, w więzieniu katowany, zmarł na gruźlicę.

6.12. Punktacja odznak OSW

Za każdą zdobytą odznaką OSW – 1 pkt., za każde kolejne (drugie, trzecie itd.) zdobycie odznaki przyznaje się stosowną liczbę punktów tj. odpowiednio 2 pkt., 3 pkt. itd.

6.13 Za każdą indywidualną pochwałę w rozkazie dziennym komodora szlaku lub Komodora OSW > 2 pkt. Za upomnienie/naganę w rozkazie dziennym komodora szlaku lub Komodora OSW drużynie odejmuje się 2 pkt.

6.14 Za każdy prowadzony w czasie spływu dziennik AMAR drużyna otrzymuje dodatkowo 3 punkty. Dzienniki winny być oddane do Sztabu OSW w piątek do godziny 1800. Wzór dziennika określa Komodor OSW.

6.15. Prowadzenie punktacji

Za prawidłowe prowadzenie współzawodnictwa odpowiada Sędzia Główny OSW w randze Zastępcy Komodora Spływu. Sędzia Główny współpracuje z całym Sztabem OSW oraz drużynowymi. W sprawach punktacji Sędzia Główny nie podlega żadnemu zwierzchnictwu. O wszystkich przyznawanych we współzawodnictwie punktach informowani są na bieżąco dowódcy załóg spływowych (na szlakach) i drużynowi (na biwaku w Mechnicy).

7. DRUŻYNA ODRZAŃSKA I DZWON ODRZAŃSKI

Drużyna, która osiągnie najlepszy wynik w czasie spływu otrzymuje tytuł Drużyny Odrzańskiej, którym może posługiwać się do czasu rozpoczęcia kolejnego OSW, a także otrzymuje Dzwon Odrzański z prawem wygrawerowania swojej nazwy wraz z numerem OSW w którym go zdobyła. Dzwon Odrzański przechowuje Drużyna Odrzańska do dnia rozpoczęcia kolejnego spływu.

8. ODZNAKA ODRZAŃSKIEGO SPŁYWU WIOSENNEGO

8.1. Uhonorowaniem doświadczenia spływowego zdobytego podczas OSW jest Odznaka OSW.

8.2. Odznakę OSW otrzymuje każdy kto spłynie trzy tradycyjne szlaki OSW tj. Szlaku Kanału Gliwickiego im Kpt. Roberta Oszka, Szlaku rzeki Odry im. Konrada Wawelberga oraz Szlaku rzeki Rudy im. Phm. Stanisława Wolnego „Baranka”.

8.3. Każdy odznaczony Odznaką OSW, po trzykrotnym spłynięciu dowolnych szlaków OSW otrzymuje Odznakę po raz kolejny.

8.4. Odznaka OSW posiada swój numer. Dla Odznak nadawanych po raz kolejny prowadzi się osobną numerację.

8.5. Odznakę OSW stanowi stylizowany orzeł piastowski na wpół dzielony z kotwicą, pomalowany w białoczerwone ukośne pasy. Całość dopełnia biały, uproszczony wzór wozu pancernego „Korfanty” będący symbolem walk powstańczych.

8.6. Odznakę na mundurze harcerskim nosi się na prawej piersi. Instruktorzy na koszuli mundurowej noszą Odznakę na brązowym pasku skórzanym przypiętym do guzika prawej kieszeni. Na mundurze galowym Odznakę nosi się symetrycznie do krzyża harcerskiego.

8.7. Symbolem nadania Odznaki po raz kolejny są poziome srebrne belki na skórzanym pasku na którym Odznaka jest przypięta. Na mundurze harcerskim oraz galowym zdobycia Odznaki po raz kolejny nie odznacza się.

8.8. Odznaki OSW nie przyznaje się honorowo, ani za udział w spływie nie powiązany z pełnoprawnym spłynięciem szlaku.

8.9. Odznakę OSW przyznaje rozkazem Komodor OSW na wniosek drużynowego

8.10. Odznaki OSW wręczane są podczas uroczystego apelu w Mechnicy lub na Górze Św. Anny przez Komodora OSW lub Pilotą Chorągwi.

SKŁAD APTECZKI:

Apteczka na około 10 osobową załogę, biorącą udział w Odrzańskim Spływie Wiosennym składa się z:

• Folia NRC – 1 sztuka,

- Opaska dziana rozmiar 10x4 – cztery sztuki, elastyczna średnia – dwie sztuki,
- Gaza opatrunkowa 1m2 – jedna sztuka, gaza opatrunkowa 0,5m2 – dwie sztuki,
- Kompresy gazowe – różne rozmiary,
- Plastry z opatrunkiem – jedno opakowanie, plaster bez opatrunku – jedna szpula,
- Woda utleniona,
- Rękawiczki jednorazowe, różne rozmiary – minimum 5 par,
- Nożyczki,
- Peşeta,
- Ustnik do sztucznego oddychania – jedna sztuka,
- Chusta trójkątna – dwie sztuki.

Wyżej proponowany skład apteczki jest minimum i można oczywiście rozbudować wedle własnego uznania i potrzeb.

WYPOSAŻENIE BOSMANKI DRUŻYNY SPŁYWOWEJ:

1. Żywica
2. Utwardzacz Przyspieszacz
3. Włókno szklane/ mata
4. Aceton
5. Pędzel
6. Szmata
7. Taśma
8. Śrubokręt
9. Nóż
10. Siekiera
11. Saperka
12. Czerpaki
13. Klar szmaty lub gąbki

Do bosmanek kanadyjek polipropylenowych/teflonów pozycje: 1,2,3,4,5 nie są wymagane.

Logo Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego

zaradzeniu wszystkiemu, co utrudniało życie, bo kochał Polskę z całego serca i chciał ją widzieć jak najszybciej najlepiej rządzoną, silną i piękną”.

Wielce romantyczną i patriotyczną, nieco zapomnianą postacią trzeciego powstania śląskiego jest Jan Surzycki. Niewiele o nim wiemy. Był synem profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, Stefana Surzyckiego. Miał za sobą służbę w Wojsku Polskim, gdzie dosłużył się stopnia podporucznika. Kiedy to wybuchło trzecie powstanie na Śląsku, wraz ze swoimi kolegami – studentami trzeciego roku rolnictwa, przybył na Górny Śląsk w dniu 5 maja i wstąpił do powstańczej artylerii. Był jednym z pierwszych ochotników z Polski. 8 maja dociera do sztabu kapitana Cymśa, a w następnym dniu ginie w ciężkim boju pod Starym Kozłem, dowodząc powstańczym działaniem. Po śmierci podporucznika Surzyckiego przewieziono jego zwłoki do Krakowa, gdzie pogrzeb przemienił się w patriotyczną manifestację poparcia Krakowa dla powstania. Pośmiertnie nadano Surzyckiemu Order Virtuti Militari, a w pierwszą rocznicę śmierci wręczono rodzinie poległego przyznany mu pośmiertnie Krzyż na Śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi. W 60 lat później w 1981 roku imieniem Jana Surzyckiego nazwano jedną z krakowskich ulic.

Arka (Arkadiusz) Bożek (ur. 12.01.1899 w Markowicach k/Raciborza- zm. 29.11.1954 w Katowicach)

-polski działacz społeczny i narodowy na Śląsku Opolskim,

Po ukończeniu szkoły odbył służbę wojskową w armii niemieckiej, która wpłynęła na zrozumienie odrębności narodowej i świadomy wybór drogi życiowej, celem której stała się walka o powrót Górnego Śląska do Polski. Czynny uczestnik trzech powstań śląskich pełniąc w nich funkcje dowódcze. Po ich zakończeniu mieszka w rodzinnych Markowicach, które po podziale Górnego Śląska znalazły się w obrębie Niemiec. Kiedy w lutym 1923r. w Bytomiu utworzono Śląski

Okręg Związku Polaków w Niemczech Bożek został jednym z pierwszych jego członków. Jako były dowódca doświadczony w kampaniach powstańczych otrzymuje zadanie organizowania i ochraniania przed bojówkami „Orgeschów” polskich wieców. W roku 1928 obejmuje funkcję wiceprezesa Dzielnicy I Górnośląskiej i pełni ją do roku 1939, będąc równocześnie sołtysiem w Markowicach. Rośnie jego popularność. Przemawia na wiecach i zebraniach. Jest członkiem Rady Naczelnej Związku Polaków w Niemczech, czołowym kandydatem Polaków Śląska Opolskiego na listach wyborczych do parlamentu Rzeszy i sejmu pruskiego ??? Jest posłem do Sejmu prowincjonalnego w Opolu i sejmiku powiatowego w Raciborzu, polskim posłem do Górnośląskiej Izby Rolniczej w Opolu. Zasiada w zarządach nadzorczych polskich organizacji społecznych i gospodarczych. Broni praw ludności polskiej Śląska Opolskiego w Polsko- Niemieckiej Komisji Mieszanej do spraw Górnego Śląska w Katowicach. Zabiega o polskie szkoły. Pisze i publikuje. Jest szykanowany i prześladowany przez Niemców, ale pozostaje nieugięty. W 1938r. po Kongresie Związku Polaków w Niemczech, w którym brał aktywny udział, Arka został wydalony z prowincji śląskiej z równoczesnym zakazem pobytu w graniczących z Polską innych prowincjach Rzeszy. We wrześniu 1939r. wyrusza na emigrację do Francji, a potem do Anglii. Tam wznawia działalność polityczną pełniąc funkcję członka emigracyjnej Rady Narodowej RP. W roku 1945 wraca do Polski. Zostaje wojewodą śląsko- dąbrowskim i pełni funkcję do roku 1950. Równocześnie jest posłem do Krajowej Rady Narodowej i Sejmu Ustawodawczego działając w trzech komisjach: Spraw Zagranicznych, Ziemi Odzyskanych i Bezpieczeństwa Publicznego. Pochowany w Katowicach na cmentarzu przy ul. Sienkiewicza. Arka Bożek- „kipiał gorącą, żywiolową chęcią

KALENDARIUM

Winni znać wszyscy śląscy harcerze

W latach 1914-1918 w Europie trwała Wielka Wojna, nazwana później I Wojną Światową. 11 listopada 1918r. zawarto zawieszenie broni na frontach, ustały walki.

Rok 1918

W sercach Ślązaków rozbudziła się wielka nadzieja na połączenie się z Polską po 600 latach. W regionie odbywają się liczne wiece i demonstracje ludności Śląska domagającej się połączenia z Polską.

Pokonane Niemcy od samego początku zdecydowanie sprzeciwiają się zamiarom odłączenia bogatej prowincji Górnego Śląska od Rzeszy. Kierują do Rejencji Opolskiej doborowe oddziały wojskowe i tworzą z nich tzw. Grenzschutz (Straż Graniczna). Jednocześnie powołują do życia formacje terrorystyczno- militarne, które natychmiast przy czynnym poparciu Grenzschutzu przystępują do “wyciszenia” przemocą polskich nastrojów ludności.

Rok 1919

Po Wybuchu Powstania Wielkopolskiego (27.12.1918) Niemcy w obawie przed podobną akcją polską na Górnym Śląsku ogłaszają na terenie Rejencji Opolskiej stan oblężenia. Wzmacniają Grenzschutz i bojówki militarne, dokonując licznych aresztowań przywódców polskich oraz nasilają terror wobec ludności polskiej.

W odpowiedzi Polacy tworzą Polską Organizację Wojskową Górnego Śląska. Pierwsi najbardziej aktywni dowódcy to Józef Grzegorzek, Alfons Zgrzebniok, Józef Drezy. Stan liczebny organizacji w połowie kwietnia wynosi ok. 15 tys. zaprzysiężonych członków. W maju alianci ogłaszają projekt układu pokojowego, który przewidywał oddanie Polsce niemal całego obszaru Górnego Śląska wraz z Opolem i całym okręgiem przemysłowym. Niemcy rozpoczynają energiczną kontrakcję dyplomatyczną, w której zręcznie wykorzystują sprzeczność interesów Francji i Anglii (Francja dąży do maksymalnego osłabienia sąsiada, Anglia chce pozostawić im Śląsk, którego złoża węgla mają finansować wypłacane Anglii powojenne kontrybucje). W rezultacie aliancka Rada Najwyższa ogłasza w czerwcu postanowienie o przeprowadzeniu na Śląsku plebiscytu, który ma zdecydować o przynależności tej ziemi do Niemiec lub do Polski. Równocześnie Niemcy nasilają terror Grenzschutzu i bojówek militarnych na Śląsku. Zrozpaczona ludność Śląska chwyta za broń. Po krwawej masakrze dokonanej przez Grenzschutz na kopalni w Mysłowicach “Miechowice” POWGŚL przystępuje do akcji zbrojnej, nazwanej później I powstaniem Śląskim. Po ośmiu dniach krwawych walk siły powstańcze ulegają regularnym, świetnie uzbrojonym siłom Grenzschutzu i wycofują się na terytorium polskie. Konkretne osiągnięcie powstania: alianci podejmują decyzję o wycofaniu Grenzschutzu z ustalonego obszaru plebiscytowego.

Rok 1920

W lutym władzę na Śląsku przejmuje aliancka Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa, rezydująca w Opolu. Dla jej ochrony i zapewnienia egzekutywy przybywają na Śląsk kontyngenty wojsk francuskich, angielskich i włoskich.

Wojciech Korfanty zostaje mianowany przez rząd polski Komisarzem Plebiscytowym. Rozmach i sprawne funkcjonowanie polskich komórek plebiscytowych i społecznych zaskakuje Niemców. Nie baczą na obecność wojsk alianckich postanawiają zniszczyć za

wszelką cenę polską akcją plebiscytową. Pod ochroną bardzo wzmocnionej policji-SIPO (Policja bezpieczeństwa, struktura, która zastąpiła Genzschutz) i pod opieką niemieckiej administracji bojówki nacjonalistyczne dokonują ataków gwałtu i morderstw. Napadają na polskie wiece i placówki plebiscytowe.

POWGŚI (przemianowana na DOP- Dowództwo Ochrony Plebiscytu)- zorientowawszy się, że ostatecznym celem Niemców jest całkowite sparaliżowanie polskiej akcji plebiscytowej siłą rozpoczynają nowe powszechne wystąpienie zbrojne. Bezpośrednio przed wybuchem powstania doszło m.in. do ataku na Polski Komitet Plebiscytowy w Bytomiu, a także zamordowano doktora Andrzeja Mielęckiego, który niósł pomoc rannym w ulicznych starciach (Dr Mielęcki jest dziś patronem Szpitala Klinicznego przy ul. Francuskiej w Katowicach). Wybucho II Powstanie Śląskie (18-25.08) Zasadniczy cel powstania został tym razem osiągnięty. Alianci rozwiązują SIPO (SICHERSCHEITSPOLIZEI), a na jej miejsce powołują mieszaną polsko- niemiecką policję plebiscytową.

ROK 1921

20 marca odbył się plebiscyt. Dzięki przybyciu na Śląsk 200 tys. emigrantów niemieckich oraz dzięki włączeniu do obszaru plebiscytowego, wbrew polskim protestom, zupełnie zgermanizowanych powiatów leżących na prawym brzegu Odry- wynik plebiscytu wypadł niekorzystnie dla Polski. Ujawnił jednak dobitnie, że ludność niemiecka, głównie napływowa, skoncentrowana jest w ośrodkach miejskich. Rdzenna ludność wiejska oraz autochtoniczna ludność robotnicza zamieszkującą przedmieścia oddała głosy za Polską.

III Powstanie rozpoczęło się w nocy z 2-3 maja 1921r. , gdy specjalny oddział powstańczy pod dowództwem por. Tadeusza Puszczyńskiego - Wawelberga w ramach akcji "Mosty" wysadził w powietrze mosty kolejowe na Odrze. Niemieckie siły zostały odcięte od wsparcia z głębi kraju. 3 maja siły powstańcze liczyły 40 tys. żołnierzy, by potem powiększyć się do 60 tys.

Głównym dowódcą powstania (dyktatorem) był Wojciech Korfanty.

Przebieg powstania:

3–20 maja - powstańcy polscy opanowali teren plebiscytowy i umocnili się na pozycjach;

21 maja – 6 czerwca - kontrofensywa niemiecka, najkrwawsze walki, m.in. w czasie bitwy o Górę Świętej Anny (21.-26.05), którą powstańcy polscy utracili, ale nie dopuścili do przerwania linii frontu i do wtargnięcia Niemców w głąb okręgu przemysłowego;

7–24 czerwca - ustanie walk i rozpoczęcie pertraktacji rozejmowych. Polacy i Niemcy stopniowo wyprowadzali swoje oddziały z terenu plebiscytowego, a ich miejsce zajęły wojska francuskie i angielskie.

Ostatecznie Komisja Międzysojusznicza zaleciła korzystne dla Polski rozwiązanie w sprawie Górnego Śląska, według którego obszar przyznany Polsce powiększony został do ok. 1/3 spornego terytorium. Polsce przypadło 50% hutnictwa i 76% kopalń węgla. Miało to ogromne znaczenie dla gospodarczego bytu II Rzeczypospolitej. Cel powstania został w dużej mierze osiągnięty.

por. Florian Fronczek (ur. 1892 w Przyszowicach- zm. 1956 w Przyszowicach)

-powstaniec śląski, marynarz, bohater II Wojny Światowej;

Urodził się w typowej robotniczej i patriotycznej rodzinie śląskiej. Od wczesnej młodości angażował się w sprawy narodowe- był członkiem towarzystw śpiewaczych i Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. W czasie I wojny światowej służył w Kriegsmarine, gdzie otrzymał stopień chorążego. W 1918r. uczestniczył w buncie marynarzy w Kiloni, a następnie pełnił funkcję w rewolucyjnej Radzie Żołnierskiej. Zdemobilizowany w 1918r. powrócił na Śląsk i zaangażował się w działania Polskiej Organizacji Powstańczej Górnego Śląska. W III Powstaniu Śląskim objął funkcję zastępcy dowódcy Oddziału Szturmowego kpt. Roberta Oszka. Za wykazane umiejętności dowódcze, za waleczność i żołnierską działalność, jaką wykazał się zwłaszcza w bojach o Górę św. Anny, pod Zalesią i Lichynią został odznaczony krzyżem Virtuti Militari i awansowany do stopnia ppor. mar. Po zakończenia powstania służył w polskiej Marynarce Wojennej, a po demobilizacji w Okręgowej Dyrekcji Kolei Państwowych w Katowicach. 1 września 1939r. jako pracownik PKP z doświadczeniami wojskowymi kierował ewakuacją taboru kolejowego ze Śląska. Poszukiwany przez gestapo ukrywał się w okolicach Krakowa, gdzie nawiązuje łączność z grupą ukrywających się powstańców śląskich zorganizowanych w pluton „oskard” Armii Krajowej powstały z inicjatywy ppor. Pawła Krawczyka- adiutanta komendanta obwodu „Pogranicze” ZWZ AK. W AK Florian Fronczek jest cenionym instruktorem w sprawach dokonywania destrukcji urządzeń i transportów kolejowych wroga. Jest także czynny przy dokonywaniu przewozów i przerzutów młodych Ślązaków dezertujących z Wehrmachtu, organizacji TODT oraz grup roboczych sprowadzanych na Śląsk do kopania rowów przeciwczołgowych.

Po zakończeniu wojny wraca do pracy w PKP, gdzie prowadzi prace przy uruchomieniu zniszczonych przez okupanta stacji kolejowych i innych elementów infrastruktury kolejowej. Ciężkie doświadczenia wojenne mocno osłabiły jego zdrowie. Pochowany w rodzinnej miejscowości. Por. Florian Fronczek posiada wiele odznaczeń, m.in. Krzyż Virtuti Militari, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Walecznych, Śląski Krzyż Powstańczy

pfm Stanisław Wolny Baranek (ur. 1914r. w Gorzycach- zm. 1942 w Auschwitz) - **instruktor i wychowawca harcerski, twórca Polskiej Organizacji Powstańczej, bohater II Wojny Światowej;**

Uczył się w Rybniku, najpierw w gimnazjum, a potem Gimnazjum Kupieckim. Od najmłodszych lat był członkiem Związku Harcerstwa Polskiego. Swoją służbę instruktorską rozpoczął jako wódz zachowy, a po maturze objął w rybnickim hufcu funkcję referenta starszoharcerskiego, którą pełnił do wybuchu II Wojny Światowej. Związane z tą funkcją liczne kontakty z młodzieżą regionu umożliwiały mu zainicjowanie pracy

konspiracyjnej zaraz po zajęciu Rybnika przez Niemców. Jest organizatorem pierwszej podziemnej organizacji na terenie Śląska, tzw. Polskiej Organizacji Powstańczej (POP), którą kieruje pod pseudonimem Baranek. Organizacja ta działa głównie na terenie dawnych powiatów: rybnickiego i wodzisławskiego. Celem jej było szkodzenie okupantowi na każdym kroku. Konspiranci prowadzili zbiórkę funduszy na rzecz rodzin osób uwięzionych, produkowali dokumenty, które umożliwiały Polakom wydostać się za granicę i uniknąć powołania do Wehrmachtu, wydawali gazetkę „Zryw”. W dniu 17.04.1940r. Polska Organizacja Powstańcza została zlikwidowana przez gestapo w wyniku donosu. Baranek oraz pięciuset innych działaczy zostało aresztowanych. Po śledztwie pfm Wolny został wywieziony do obozu w Auschwitz (był to pierwszy transport z ziemi śląskiej). Mimo wątłego zdrowia dzielnie i z pogodą znosił obozowe katusze, służąc wsparciem moralnym, a czasem także materialnym współtowarzyszom niedoli. Zmarł na tyfus plamiasty. Harcerstwo straciło wspaniałego instruktora, a zyskało nowego bohatera.

ROK 1922

W wyniku ostatniego zrywu zbrojnego ludu śląskiego w dniu 20 czerwca 1922r. Wojsko Polskie pod dowództwem gen. Szeptyckiego wkracza po 600 latach ponownie na teren Śląska i przejmuje suwerenną władzę Rzeczypospolitej na terenach przyznanych Polsce.

Szturmowy Oddział Marynarzy kpt. Roberta Oszka

Gwiazda Górnosląska

BOHATEROWIE SZLAKÓW

kpt. mar. Robert Oszek (ur. 1895 w Zabrze, zm. 1938 w Katowicach) - dowódca Oddziału Szturmowego Marynarzy w III Powstaniu Śląskim.

Urodził się w polskiej rodzinie górniczej. Mając 15- lat zaciągnął się do służby morskiej. Początkowo pływał na statkach wielorybnych, a potem jako artylerzysta w marynarce wojennej. W tym czasie wykazał się niepospolitą odwagą, co znalazło wyraz w wielu odznaczeniach. Stopień kapitana marynarki otrzymał po roku 1918 w polskiej Marynarce Wojennej. Wieści płynące z Górnego Śląska o zrywach

niepodległościowych spowodowały jego rezygnację z dalszej służby w marynarce i zaangażowanie w sprawy regionu. Zgłosił się do POW i z chwilą wybuchu III Powstania stworzył Oddział Szturmowy Marynarzy w składzie 67 osób załogi. Dowodząc samochodami pancernymi m.in. „Korfanty” bierze udział w najgorętszych walkach.

Oddział kpt. Roberta Oszka brał udział we wszystkich zaciętych bitwach powstańczych toczonych w okolicy Góry Św. Anny, w walkach o Lichynię, Krępną, Zalesie, słynąc ze swojej odwagi i bohaterstwa. Współdziałając z innymi jednostkami zaciekle powstrzymywał Niemców przed zajęciem strategicznej drogi prowadzącej do Zagłębia Przemysłowego. Został odznaczony Krzyżem Virtuti Militari za zasługi w walce o polskość rodzinnej ziemi. Swoje życie poświęcił służbie ziemi śląskiej i morzu. Pochowany został na Cmentarzu Garnizonowym w Katowicach. Na jego mogile harcerze 96 HDW i uczniowie SRB i TB ??? z Tychów wykonali i postawili pomnik.

ppłk. Tadeusz Puszczyński ps. Konrad Wawelberg (ur. 10.07.1895 na ziemi piotrkowskiej- zm. 24.02.1939 w Warszawie) - żołnierz, dowódca grupy dywersyjnej, która rozpoczęła III Powstanie Śląskie;

W 1914r. ukończył studia średnie w Krakowie i wstąpił do Związku Strzeleckiego. Jest to początek służby wojskowej, która trwać będzie przez całą resztę jego krótkiego życia. W czasie I Wojny Światowej walczy o odzyskanie niepodległości, pełni funkcje dowódcze w odradzającym się polskim wojsku. W kwietniu 1920r. porucznik Wawelberg objął kierownictwo Wydziału Plebiscytowego „B” na Górnym Śląsku. W czasie trwania II powstania śląskiego jest jego nieoficjalnym dowódcą.

Siedziba sztabu mieści się w Szopienicach. W listopadzie 1920r. Wawelberg otrzymuje w Sosnowcu dowództwo Grupy Destrukcyjnej, która była złożona głównie ze studentów szkół warszawskich. Wawelberg wraz ze swoją grupą rozpoczął III powstanie w nocy z 2 na 3 maja 1920r. Realizując z powodzeniem plan powstańczej operacji grupa destrukcyjna zniszczyła wszystkie poważniejsze obiekty strategiczne na najważniejszych liniach komunikacyjnych, jak również większość mostów kolejowych nad Odrą. Dzięki zaskoczeniu Niemców i przerwaniu na wiele dni łączności komunikacyjnej pomiędzy obszarem plebiscytowym a Niemcami, uniemożliwiono wkroczenie regularnych oddziałów niemieckich, a także dostarczenia zaopatrzenia, broni na obszar plebiscytowy. Uzyskano korzystne warunki do realizacji przez powstańców działań zaczepnych. Powstańcy Wawelberga wstawili się także bohaterstwem w następnych tygodniach powstania wykonując liczne trudne zadania bojowe. Po zakończeniu Powstania kapitan Wawelberg pełnił funkcję w Sztabie Generalnym Wojska Polskiego i Ministerstwie Spraw Wojskowych. Za swoją służbę odznaczony został m.in. orderem Virtuti Militari. Pochowany na cmentarzu powązkowskim w Warszawie.